

**BRUSSELSE
HOOFDSTEDELIJKE RAAD**

GEWONE ZITTING 1996-1997

8 OKTOBER 1997

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**die erop gericht is de Regering
te verzoeken de onder het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest ressorterende
of erdoor gesubsidieerde instellingen in
merkwaardige panden te vestigen**

VERSLAG

uitgebracht namens de Commissie
voor de ruimtelijke ordening,
de stedenbouw en het grondbeleid

door mevrouw Isabelle MOLENBERG (F)

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen:

Vaste leden: mevr. Françoise Carton de Wiart, de heren Marc Cools, Jacques De Grave, mevrouwen Isabelle Molenberg, Caroline Persoons, Michèle Carthé, de heren Jacques De Coster, Willy Decourty, Jean Demannez, Michiel Vandenbussche.

Plaatsvervangende leden: de heren Bernard Clerfayt, Joseph Parmentier, Philippe Smits, Mohamed Daïf.

Andere leden: de heren Georges Matagne, Alain Adriaens, Thierry de Looz-Corswarem, Willem Draps, Jean-Pierre Cornelissen.

Zie :

Stuk van de Raad :
A-157/1 - 96/97 : Voorstel van resolutie.

**CONSEIL DE LA REGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

SESSION ORDINAIRE 1996-1997

8 OCTOBRE 1997

PROPOSITION DE RESOLUTION

**tendant à inviter le Gouvernement
à installer les organismes dépendant
de la Région de Bruxelles-Capitale
ou subventionnés par celle-ci
dans du patrimoine remarquable**

RAPPORT

fait au nom de la Commission
de l'aménagement du territoire,
de l'urbanisme et de la politique foncière

par Mme Isabelle MOLENBERG (F)

Ont participé aux travaux de la Commission:

Membres effectifs: Mme Françoise Carton de Wiart, MM. Marc Cools, Jacques De Grave, Mmes Isabelle Molenberg, Caroline Persoons, Michèle Carthé, MM. Jacques De Coster, Willy Decourty, Jean Demannez, Michiel Vandenbussche.

Membres suppléants: MM. Bernard Clerfayt, Joseph Parmentier, Philippe Smits, Mohamed Daïf.

Autres membres: MM. Georges Matagne, Alain Adriaens, Thierry de Looz-Corswarem, Willem Draps, Jean-Pierre Cornelissen.

Voir:

Document du Conseil :
A-157/1 - 96/97 : Proposition de résolution.

I. Uiteenzetting van de heer Jean Demannez, indiener van het voorstel van resolutie

De heer Jean Demannez die het voorstel van resolutie ingediend heeft, herinnert eraan dat de minister-voorzitter tijdens de openmonumentendagen verklaard heeft dat hij ingenomen is met het voorstel van resolutie. Hij verwijst tevens naar de toelichting waarin de reden van de indiening van het voorstel van resolutie uiteengezet wordt. Oorspronkelijk is een voorstel van ordonnantie ingediend, maar iedereen geraakte het erover eens dat het beter was een voorstel van resolutie in te dienen.

Er zijn twee vaststellingen gedaan. De eerste is dat de eigenaars weinig haast hebben om te renoveren. Die gebouwen staan vaak leeg en krijgen niet snel een nieuwe bestemming. De tweede vaststelling is dat het Hoofdstedelijk Gewest heel wat diensten opgericht heeft die ergens gevestigd moeten worden. Zij kiezen al te vaak voor ruimtes in zogenaamde functionele gebouwen. Geïnteresseerden en eigenaars moeten met elkaar in contact gebracht worden. Die besturen en vzw's zouden het eerst in aanmerking moeten komen om zich in die gebouwen te vestigen. Zo kunnen ze bijdragen tot de renovatie van het merkwaardig erfgoed. In tegenstelling tot steden als Parijs, Londen of andere hoofdsteden, is zoiets in Brussel niet gebruikelijk. Merkwaardig erfgoed moet in de brede zin verstaan worden. Het zijn gebouwen die beschermd zijn en op de monumentenlijst ingeschreven staan en zelfs niet beschermd maar toch interessante gebouwen. Kleine Hollandse huisjes of gebouwen in de Oostenrijkse wijk zijn daar voorbeelden van.

De indiener van het voorstel onderstreept dat na de goedkeuring ervan zal moeten worden nagegaan hoe de regering de resolutie zal toepassen. De Raad zal hierop moeten toezien.

II. Eerste gedachtenwisseling

Het verheugt de heer Michiel Vandebussche dat de commissie eensgezind is. Hij onderstreept het belang van een jaarverslag. Daarmee zou duidelijk gemaakt worden dat men wil dat er iets gedaan wordt en dat het geen vrome wens mag blijven.

De vorige spreker en mevrouw Isabelle Molenberg stellen een tekstcorrectie voor. Het vierde streepje moet aangevuld worden. Er moet immers gepreciseerd worden dat onder commissie de KCML verstaan moet worden.

De heer Bernard Clerfayt wil net zoals de indiener van het voorstel dat het erfgoed bewaard blijft. Het is inderdaad noodzakelijk dat de overheidsinstanties in Brussel met hun vastgoedbeleid een andere koers gaan varen. Zij heeft indertijd tot de verloedering van Brussel bijgedragen.

I. Exposé de M. Jean Demannez, auteur de la proposition de résolution

L'auteur de la proposition de résolution, M. Jean Demannez, rappelle que, lors des journées du patrimoine, le Ministre-Président s'était réjoui du contenu de la proposition de résolution. Il se réfère également aux développements de celle-ci qui sont explicatifs quant au motif ayant justifié le dépôt de cette proposition de résolution. Une proposition d'ordonnance avait initialement été introduite, mais un consensus s'était dégagé quant à l'opportunité du dépôt d'une proposition de résolution.

Deux constats avaient été effectués. Le premier, c'est que les propriétaires manifestent peu de hâte à la rénovation. Ces biens sont très souvent désaffectés et tardent à être valorisés. Le second, c'est que la Région bruxelloise a créé de nombreuses structures et celles-ci recherchent des lieux d'installation. Elles choisissent trop souvent des plateaux dans des buildings qualifiés de fonctionnels. Il importe dès lors de mettre en présence demandeurs et propriétaires. Ces administrations et asbl pourraient ainsi participer en tant qu'occupants privilégiés à la rénovation du patrimoine remarquable. Bruxelles, contrairement à des villes comme Paris, Londres ou d'autres capitales, n'a pas de tradition d'implantation dans du patrimoine remarquable. Ce dernier étant entendu au sens large du terme, c'est-à-dire immeubles classés, inscrits à l'inventaire et même non protégés mais néanmoins intéressants. Des petites maisons hollandaises ou des immeubles situés dans le quartier autrichien sont cités à titre d'exemples.

L'auteur de la proposition souligne qu'après le vote de celle-ci, il importera de voir comment le Gouvernement comptera l'appliquer. Il appartiendra au Conseil de s'assurer du suivi de cette démarche.

II. Premier échange de vues

M. Michiel Vandebussche se réjouit du consensus qu'il perçoit au sein de la commission. Il insiste sur la nécessité de l'élaboration d'un rapport annuel. Ce dernier permettrait d'accentuer une volonté qui se concrétiserait et ne resterait pas au stade d'un simple souhait.

Le précédent orateur ainsi que Mme Isabelle Molenberg apportent également une correction de texte. Le quatrième tiret doit être complété. Il importe en effet de préciser que la commission, c'est la CRMS.

M. Bernard Clerfayt partage le souci de l'auteur de la proposition de sauvegarder le patrimoine. Il est en effet indispensable de changer la politique immobilière des autorités publiques à Bruxelles qui, à une certaine époque, ont contribué à la bruxellisation de la ville.

Dezelfde volksvertegenwoordiger is evenwel van oordeel dat conflicten met het Gewest, dat eigenaar is van een aantal gebouwen, vermeden moeten worden. Het is dan ook nuttig de regering daarover vragen te stellen. Het begrotingsevenwicht blijft ook voorrang hebben. Wij moeten weten of er gebouwen leeg staan en of er diensten moeten verhuizen.

Dezelfde volksvertegenwoordiger is ook tegen een erfgoedbeleid dat te veel in het teken van het verleden staat. Er moet rekening gehouden worden met het hedendaagse erfgoed. Men moet zorgen voor het erfgoed van de toekomst. Hij geeft als voorbeeld de Franse republiek die een ministerie in de "arche de la Défense" ondergebracht heeft. De piramide van het Louvre staat ook open voor het publiek. Men kan echter niet alles geslaagd noemen. De besturen kunnen lijsten van beschermde gebouwen raadplegen. De ordonnantie betreffende het erfgoed voorziet daarin.

Het verheugt de heer Alain Adriaens dat deze tekst ingediend is maar hij betreurt dat de ondertekenaars allen lid zijn van meerderheidspartijen. Hij stelt vast dat de eerste zin van het voorstel van resolutie bepaalt dat de regering haar diensten "bij voorrang" moet huisvesten in merkwaardige gebouwen. Tot waar gaat die voorrang? Moet de regering daartoe bijzondere inspanningen doen?

Dezelfde volksvertegenwoordiger vraagt om een lijst van de instellingen van openbaar nut die in dit voorstel van resolutie bedoeld worden. Hij is het er met een vorige spreker over eens dat de lijsten van merkwaardige gebouwen gemakkelijk geraadpleegd moeten kunnen worden. Het is ook nuttig om te weten of die gebouwen ongebruikt zijn. De regering moet dan ook een inventaris bijhouden van de gebouwen die te koop of te huur staan.

Rapporteur Isabelle Molenberg vraagt dat de lijst van de gebouwen waarin het gewestelijk bestuur gehuisvest is, met de graad van bescherming ervan, bij het verslag gevoegd zou worden.

De heer Joseph Parmentier vraagt of het niet nuttig zou zijn een lid toe te voegen over de bewustmaking van de andere bestuursniveaus. Ook de gemeenten zouden van de regeling gebruik kunnen maken.

De heer Jean Demannez, die het voorstel heeft ingediend, antwoordt op de vragen die tijdens deze bespreking gesteld zijn. Dit parlementair initiatief is er niet op gericht de architecten die eigentijdse gebouwen willen ontwerpen, te ontmoedigen. Men wil alleen een dam opwerpen tegen de bouw van lelijke panden.

Enkele leden van de commissie maken zich zorgen over het begrotingsevenwicht. Volgens hem hoeft de installatie van instellingen en diensten in merkwaardige gebouwen

Le même député estime cependant qu'il faut éviter tout conflit avec la Région, propriétaire d'un certain nombre de biens. Il est dès lors utile d'interroger le Gouvernement en la matière. Veiller aux équilibres budgétaires constitue également une priorité. Il importe de savoir s'il existe des bâtiments vides et des services à relocaliser.

Le même député rejette également toute conception passiviste du patrimoine. Il faut tenir compte du patrimoine contemporain et créer aujourd'hui du patrimoine pour demain. Il cite à cet égard la République française qui a implanté un ministère dans l'arche de la Défense. La pyramide du Louvre dessert également un service au public. Il n'existe certes pas que des exemples de réussites. Les administrations peuvent également consulter les listes d'immeubles protégés. Une telle faculté est en effet prévue par l'ordonnance patrimoine.

M. Alain Adriaens se réjouit du dépôt de ce texte mais déplore cependant que les signataires soient tous membres des partis de la majorité. Il constate que la première phrase de la proposition de résolution précise que le Gouvernement devrait "installer de manière prioritaire" ses services dans du patrimoine remarquable. Jusqu'où cette priorité peut-elle aller? Une telle démarche nécessite-t-elle pour le Gouvernement des efforts supplémentaires?

Le même député souhaite que soit précisée la liste des organismes d'intérêt public visés par la présente proposition de résolution. Il partage le point de vue d'un précédent orateur selon lequel les registres d'immeubles qualifiés de remarquables sont aisément accessibles. Il est par contre utile de savoir si ces bâtiments sont libres ou non d'occupation. Le Gouvernement doit dès lors tenir à jour l'inventaire des bâtiments concernés et mis sur le marché.

La rapporteuse, Mme Isabelle Molenberg, demande que soit jointe en annexe au rapport la liste des bâtiments occupés par l'administration régionale et le degré de protection dont ceux-ci jouissent.

Un député, M. Joseph Parmentier, s'interroge sur l'utilité d'ajouter un paragraphe ayant pour objet la sensibilisation des autres niveaux de pouvoir. Les communes pourraient être susceptibles d'être concernées par cette action.

L'auteur de la proposition, M. Jean Demannez, répond aux différentes questions posées lors de la présente discussion. Il précise que cette initiative parlementaire ne vise pas à décourager les architectes de concevoir des bâtiments qui marqueraient leur temps. Son souci est de contrecarrer la construction d'immeubles que l'on pourrait qualifier de laids.

A la préoccupation de certains commissaires de veiller aux équilibres budgétaires il répond que la solution d'installer des organismes et services dans du patrimoine remar-

echter niet noodzakelijk meer te kosten. Hij is er zich van bewust dat de ministeries en de pararegionale instellingen niet zo vlug zullen verhuizen, maar hij herinnert eraan dat dit voorstel eveneens betrekking heeft op vzw's die vaak veel subsidies krijgen en instellingen waar het Gewest enige zeggenschap heeft.

De heer Alain Adriaens en mevrouw Françoise Carton de Wiart halen het voorbeeld aan van de dienst voor monumenten en landschappen die onder het BROH ressorteert en niet in een mooi gebouw gehuisvest is. Zou het niet beter zijn de dienst in een merkwaardig gebouw onder te brengen?

De heer Jean Demannez, die het voorstel heeft ingediend, is het daarmee eens. Hij wijst er ook op dat het begrip "bij voorrang" betekent dat de regering steeds eerst naar een merkwaardig gebouw moet uitkijken en dat een andere oplossing alleen maar mogelijk is als er geen merkwaardige gebouwen in aanmerking komen.

In verband met het voorstel om de gemeenten bij het project te betrekken antwoordt hij dat zij aan het toezicht onderworpen zijn. Hij wenst dat zij ook onder de regeling zouden vallen als er geen bezwaren zijn. Voor het overige verwijst hij naar de verklaring van de regering over het merkwaardig erfgoed.

III. Antwoorden van de Regering op enkele vragen

(Zie bijlage.)

IV. Hervatting van de algemene bespreking

De heer Jean Demannez maakt uit de voornoemde brief op dat dit voorstel in dezelfde richting gaat als het standpunt van de minister-voorzitter en zijn departement.

De heer Alain Adriaens is verbaasd over de afwezigheid van de minister-voorzitter of van een lid van zijn kabinet op deze vergadering.

De voorzitter van de commissie, de heer Marc Cools, herinnert hem eraan dat de minister-voorzitter de technische informatie gegeven heeft. Hij is er geen voorstander van dat medewerkers in de plaats van de ondervraagde minister antwoorden.

De heer Alain Adriaens vraagt wat het standpunt is van de regering over dit voorstel. Is zij het eens met de inhoud? Hij betreurt de minachting van de regering voor de wetgevende macht.

quable ne s'avère pas nécessairement plus onéreuse. Il est conscient qu'à court terme, on n'assistera pas à un déménagement rapide des ministères et des pararégionaux mais il rappelle que la présente proposition concerne également des asbl souvent largement subventionnées ainsi que des organismes sur lesquels la Région peut exercer une emprise.

M. Alain Adriaens et Mme Françoise Carton de Wiart soulignent le cas du service des monuments et sites qui relève de l'AATL et qui n'est pas installé dans une structure valorisante. Ne serait-il pas souhaitable de l'implanter dans du patrimoine remarquable?

L'auteur de la proposition, M. Jean Demannez, partage ce point de vue. Il précise également que la notion de priorité signifie qu'avant toute implantation, le Gouvernement envisage d'abord la solution de l'implantation dans une structure remarquable et en cas d'impossibilité, celle-ci se fera ailleurs.

A la suggestion d'impliquer les communes dans l'installation de leurs services dans du patrimoine remarquable, il rappelle que ce niveau de pouvoir est soumis à tutelle. Si aucun obstacle ne devait se dresser, il souhaiterait que celles-ci soient également concernées. Il se réfère pour le reste à la déclaration du Gouvernement sur le patrimoine remarquable.

III. Réponses du Gouvernement à certaines questions posées

(Voir annexe.)

IV. Reprise de la discussion générale

M. Jean Demannez constate à la lecture du courrier précité que la présente proposition semble rencontrer la position du Ministre-Président et de son département.

M. Alain Adriaens s'étonne de l'absence du Ministre-Président à la présente réunion ou d'un membre de son cabinet.

M. Marc Cools, Président de la Commission, lui rappelle cependant que les éléments d'information technique ont été communiqués par le Ministre-Président. Il n'est pas favorable à la présence de collaborateurs qui répondent en lieu et place des ministres interrogés.

M. Alain Adriaens souhaite connaître le point de vue du Gouvernement sur la proposition en tant que telle. Est-il d'accord avec son contenu? Il regrette le mépris du Gouvernement à l'égard du pouvoir législatif.

De heren Philippe Smits en Joseph Parmentier zeggen in naam van hun fracties dat ze een dergelijke opmerking niet kunnen aanvaarden. De heer Jacques De Coster vindt het zelfs merkwaardig dat een lid van de oppositie een beslissing van het parlement om goedkeuring aan de Regering wil voorleggen.

De heer Philippe Smits maakt zich zorgen over de negatieve gevolgen van de installatie van ambtenaren in merkwaardige gebouwen. Wordt er niet voorbijgegaan aan de toeristische, culturele en commerciële activiteiten? Zou het niet beter zijn overheidsbesturen in functionele gebouwen onder te brengen? Hij denkt bijvoorbeeld aan het stadsbestuur van Barcelona waarvan een gedeelte van de diensten een onderkomen heeft gekregen in een gebouw uit de dertiende of veertiende eeuw. Slechts een twintigste van het gebouw kan bezocht worden. Het zou dus beter zijn er een museum of een cultureel centrum van te maken, dat door het publiek bezocht kan worden.

De indiener van het voorstel, de heer Jean Demannez antwoordt dat de bestemming van de gebouwen niet gewijzigd wordt. Die ligt vast in plannen en andere algemene bepalingen. Er is ook geen sprake van kantoren onder te brengen in gebouwen bestemd voor huisvesting. Er bestaat dus geen enkel gevaar dat de functies tegen alle bepalingen in gewijzigd worden. Het stadsbestuur van Parijs is gevestigd in herenhuizen die anders niet meer zouden bestaan.

De heer Philippe Smits vraagt wat er met de gebouwen zal gebeuren waarvan sommige gedeeltes reeds voor andere doeleinden gebruikt worden. Hij geeft als voorbeeld het Rood Klooster in Oudergem dat voor een deel voor ambachtelijke activiteiten gebruikt wordt. Wat zou er daarmee gebeuren?

De heren Jean Demannez en Marc Cools willen de vorige spreker geruststellen en herinneren eraan dat het voorstel van resolutie enkel op leegstaande gebouwen betrekking heeft. Het enige doel is bij voorrang gebruik te maken van merkwaardige panden.

Mevrouw Françoise Carton de Wiart is het eens met de doelstellingen van dit voorstel. Zij stelt in ieder geval vast dat er dringend over gestemd moet worden.

V. Bespreking en goedkeuring van de leden van het voorstel van resolutie

Eerste lid

Dit lid wordt zonder opmerkingen aangenomen.

MM. Philippe Smits et Joseph Parmentier au nom de leurs groupes respectifs, ne peuvent accepter cette remarque. M. Jacques De Coster s'étonne même qu'un membre de l'opposition veuille soumettre une décision du Parlement à l'approbation du Gouvernement.

M. Philippe Smits s'inquiète de l'effet pervers de l'installation de fonctionnaires dans du patrimoine remarquable. Celle-ci ne risque-t-elle pas de porter atteinte à la vision touristique, culturelle et à l'animation commerciale? N'est-il dès lors pas préférable d'implanter des administrations dans des bâtiments fonctionnels? Il a été frappé par l'exemple de la mairie de Barcelone, dont une partie des services occupe un bâtiment du treizième ou quatorzième siècle. Un vingtième seulement de cet édifice est visitable, alors qu'il serait préférable d'y installer un musée ou un centre culturel ouvert au public.

L'auteur de la proposition, M. Jean Demannez, précise que celle-ci ne modifie en rien les affectations des bâtiments dont la destination est prévue par les plans et autres dispositions générales. Il n'est pas non plus question d'installer des bureaux dans des immeubles de logements. Il n'y a donc aucun risque de détournement de fonction. L'administration de la Ville de Paris occupe des hôtels de maître qui, à défaut d'une telle implantation, n'existeraient plus.

M. Philippe Smits s'interroge sur le sort des bâtiments dont certaines parties sont déjà occupées à d'autres fins. Il cite l'exemple du Rouge Cloître à Auderghem, partiellement occupé par des animations de type artisanal. Quel serait dès lors le sort de ces dernières?

MM. Jean Demannez et Marc Cools tiennent à rassurer le précédent orateur et rappellent que la proposition de résolution ne concerne que les immeubles vides. Elle vise seulement à donner une priorité à l'occupation de patrimoine remarquable.

Mme Françoise Carton de Wiart partage la philosophie développée par la présente proposition. Elle constate en tout cas que l'urgence du vote se fait ressentir.

V. Discussion et adoption des alinéas de la proposition de résolution

Premier alinéa

Le présent alinéa est adopté sans observations.

Tweede lid

Dit lid wordt zonder opmerkingen aangenomen.

Derde lid

De heer Alain Adriaens vraagt dat het begrip van bestaande instellingen gepreciseerd wordt en vraagt zich net als mevrouw Michèle Carthé af of er geen tegenstelling is tussen de definitie in het eerste lid en de betekenis van dit woord in het derde lid.

De heren Jean Demannez en Marc Cools antwoorden dat een dergelijke definitie betrekking heeft op gebouwen in de ruimere zin van het woord die min of meer onder de toepassing van de resolutie vallen. Men moet de zaak ruim bekijken.

Volgens mevrouw Françoise Carton de Wiart is het beter dat een instelling die niet onder het Hoofdstedelijk Gewest maar bijvoorbeeld onder de Franse Gemeenschap ressorteert, een onderkomen krijgt in een merkwaardig gebouw.

De heer Jacques De Grave vindt dat de regering reeds vroeger deze tekst toegepast heeft door de vzw Archives d'architecture moderne in een beschermd gebouw onder te brengen.

De heer Alain Adriaens vindt dit een tegenvoorbeeld want de vzw Archives d'Architecture moderne beantwoordt niet aan de definitie in het eerste lid.

De heer Marc Cools is het hiermee niet eens omdat men ook rekening moet houden met het volgende lid waarin staat dat de instellingen die niet onder het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ressorteren, eveneens de inventaris en het register van het merkwaardig erfgoed kunnen opvragen bij de regering indien zij hun intrek in een dergelijk gebouw willen nemen.

De heer Jean Demannez herinnert eraan dat het voorstel geen beperkingen inhoudt en niet alleen betrekking heeft op de mogelijke nieuwe instellingen. Vestiging mag dus niet in de enge zin worden geïnterpreteerd, maar men moet ook rekening houden met het begrip verhuizing.

De heer Philippe SMITS stelt vast dat dit lid een ruimere strekking heeft en op andere zaken slaat dan het eerste lid en stelt voor het woord "instellingen" te vervangen door het woord "iedereen".

De heer Jacques De Grave wijst erop dat een volledige definitie moeilijk is. Hij geeft als voorbeeld het NIR waarin Canal + Canal Satellite gehuisvest zouden kunnen worden. Het is immers een privaatrechtelijke vennootschap waarin de RTBF aandeelhouder is.

Deuxième alinéa

Le présent alinéa est adopté sans observations.

Troisième alinéa

M. Alain Adriaens souhaite que soit précisée la notion d'organismes existants et il se demande, avec Mme Michèle Carthé, s'il n'y a pas une contradiction entre la définition donnée à l'alinéa premier et la portée de ce mot au présent alinéa.

MM. Jean Demannez et Marc Cools répondent qu'une telle définition vise les structures entendues au sens large du terme qui, de près ou de loin, peuvent être touchées par les effets de la résolution. Il importe de ne pas être restrictif en la matière.

Selon Mme Françoise Carton de Wiart, si un organisme ne relevant pas de la Région de Bruxelles-Capitale, comme par exemple la Communauté française, cherche une implantation, il est préférable qu'il s'installe dans du patrimoine remarquable.

M. Jacques De Grave estime que le Gouvernement a déjà appliqué préalablement ce texte en logeant les Archives d'architecture moderne dans un immeuble protégé.

M. Alain Adriaens pense qu'il s'agit dans ce cas d'un contre-exemple car les Archives d'architecture moderne ne répondent pas à la définition visée à l'alinéa 1er.

M. Marc Cools ne partage pas le point de vue du précédent orateur car il importe également de se référer à l'alinéa suivant, selon lequel les organismes qui ne sont pas organiquement liés à la Région de Bruxelles-Capitale, peuvent également demander au Gouvernement l'inventaire et le registre du patrimoine remarquable pour s'installer dans ce type de bâtiments.

M. Jean Demannez rappelle que la proposition n'est pas limitative et ne concerne pas que les organismes nouveaux qui se créeraient. Il importe donc de ne pas se limiter à la notion d'implantation mais il faut aussi tenir compte de celle de déménagement.

M. Philippe Smits constatant que le présent alinéa a une portée plus large et couvre une réalité différente de celle visée à l'alinéa 1er, suggère que le mot "organismes" soit remplacé par les mots "tous ceux".

M. Jacques De Grave souligne la difficulté d'une définition exhaustive. Il cite, pour illustrer sa position, l'exemple de l'INR qui pourrait être occupé par la société Canal + Canal Satellite. Il s'agit en effet d'une société de droit privé dont la RTBF est actionnaire.

De heer Jean-Pierre Cornelissen vindt het NIR een goed voorbeeld. Dit gebouw staat immers op de wereldlijst van de honderd monumenten in gevaar. Om het te redden moeten alle ernstige voorstellen onderzocht worden. Hij stelt dan ook voor het woord "openbare" voor het woord "instellingen" te plaatsen. Een dergelijke wijziging zou de bezwaren van de heren Alain Adriaens en Philippe Smits kunnen wegnemen.

De heren Jean Demannez en Mohamed Daïf herinneren eraan dat de vzw's en de gesubsidieerde stichtingen ook onder de toepassing van deze resolutie vallen. Er mogen geen beperkingen gesteld worden.

De heer Marc Cools wijst tot besluit op de strekking van de twee onderdelen van het voorstel van resolutie. Het eerste gaat over het rechtstreekse optreden van de regering. Het tweede gaat meer in het algemeen over de instellingen die niet enkel onder het gezag van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest staan. Het gaat ook niet alleen over de installatie maar ook over de verhuizing naar een merkwaardig gebouw.

Mevrouw Isabelle Molenberg vraagt zich af of dit lid geen herhaling is van wat in de ordonnantie op het erfgoed te vinden is.

Mevrouw Françoise Carton de Wiart vindt dat de verspreiding van informatie niet beperkt mag worden. Dat zou strijdig zijn met de geest van het voorstel. Zij stelt een mondeling amendement voor om de woorden "alle instellingen" te vervangen door het woord "iedereen".

Het mondelinge amendement wordt bij eenparigheid van de aanwezige leden goedgekeurd.

De heer Alain Adriaens verheugt zich erover dat de regering voor het ogenblik een onderzoek verricht met de bedoeling een register van te koop of te huur staande merkwaardige gebouwen op te stellen. Iedereen die erom vraagt moet dus een lijst van het leegstaande erfgoed kunnen krijgen.

De heer Marc Cools herinnert eraan dat de regering de inventaris nog niet heeft goedgekeurd. Er bestaat voor het ogenblik een ontwerp van inventaris dat de diensten hebben opgesteld en dat wegens de vele fouten nog moet worden verbeterd en herzien. Het is dus een document voor intern gebruik.

De heer Alain Adriaens stelt een mondeling amendement voor om het voorlaatste lid met de volgende bepaling aan te vullen. Tussen de woorden "de inventaris en het register bedoeld in artikel 4 van de ordonnantie van 4 maart 1993" en de woorden "aan iedereen" worden de woorden "alsmede de lijst van de monumenten die tot het merkwaardig erfgoed behoren en die geheel of gedeeltelijk leeg staan en die te koop of te huur staan" toegevoegd.

M. Jean-Pierre Cornelissen considère que le cas de l'INR constitue un bon exemple. Ce bâtiment est en effet inscrit sur la liste mondiale des cent monuments en péril. Il importe donc pour le sauver d'accepter toute suggestion sérieuse. Il suggère dès lors d'ajouter au mot "organismes" le mot "publics". Une telle modification permettrait de rencontrer l'objection de MM. Alain Adriaens et Philippe Smits.

MM. Jean Demannez et Mohamed Daïf rappellent que les ASBL et fondations subventionnées sont également visées par la présente résolution. Toute restriction en la matière doit être évitée.

M. Marc Cools conclut en précisant la portée des deux volets contenus dans la proposition de résolution. Le premier traite de l'action directe du Gouvernement. Le second vise, de manière plus générale, les organismes ne relevant pas uniquement de l'autorité de la Région de Bruxelles-Capitale. Ce dernier ne concerne pas que l'installation mais également le déménagement dans du patrimoine remarquable.

Mme Isabelle Molenberg se demande si le présent alinéa n'est pas redondant par rapport aux termes de l'ordonnance relative au patrimoine.

Mme Françoise Carton de Wiart rejette toute idée de restriction de la diffusion de l'information qui serait contraire à l'esprit même de la proposition. Elle propose un amendement oral remplaçant les mots "tous les organismes" par les mots "tous ceux".

L'amendement oral est adopté à l'unanimité des membres présents.

M. Alain Adriaens se dit également heureux d'apprendre que le Gouvernement mène actuellement une enquête en vue d'élaborer un registre du patrimoine remarquable mis sur le marché. Il importe donc de communiquer à tous ceux qui en feront la demande, la liste du patrimoine inoccupé.

M. Marc Cools rappelle que l'inventaire n'est pas encore approuvé par le Gouvernement. Il existe actuellement un projet d'inventaire établi au niveau des services qui, à cause d'un certain nombre d'erreurs, doit être revu et corrigé. Il s'agit donc d'un document à portée interne.

M. Alain Adriaens propose un amendement oral complétant l'avant-dernier alinéa par l'ajout de la disposition reprise ci-après. Entre les mots "l'inventaire et le registre visés à l'article 4 de l'ordonnance relative à la protection du patrimoine du 4 mars 1993" et les mots "à tous ceux", insérer "ainsi que le répertoire des monuments du patrimoine remarquable inoccupés ou partiellement inoccupés, à vendre ou à louer".

De heer Philippe Smits vraagt of het begrip monumenten niet moet vervangen worden door de woorden onroerende goederen. Hij geeft als voorbeeld de Congresskolom die een monument is.

De heer Marc Cools stelt voor het mondelinge amendement niet te wijzigen want de juridische definitie is duidelijk. Een monument is inderdaad een gebouw, in tegenstelling tot landschappen. De Kauwberg of het Scheutbos vallen onder dit laatste begrip.

Het mondelinge amendement van de heer Alain Adriaens wordt bij eenparigheid aangenomen.

Het aldus geamendeerde derde lid wordt bij eenparigheid van de aanwezige leden aangenomen.

Laatste lid

Het laatste lid wordt bij eenparigheid van de aanwezige leden aangenomen.

VI. Stemming over het geheel

Het aldus geamendeerde voorstel van resolutie wordt bij eenparigheid van de aanwezige leden aangenomen.

VII. Goedkeuring van het verslag

Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.

M. Philippe Smits pose la question du remplacement de la notion de monuments par celle de biens immeubles. Il cite l'exemple de la colonne du Congrès qui est un monument.

M. Marc Cools suggère de ne pas modifier l'amendement oral car la définition juridique est claire. Un monument est en effet un bâtiment, par opposition à un site. Le Kauwberg ou le Scheutbos correspondent en effet à cette dernière notion.

L'amendement oral de M. Alain Adriaens est adopté à l'unanimité.

Le troisième alinéa, ainsi amendé, est adopté à l'unanimité des membres présents.

Dernier alinéa

Le dernier alinéa est adopté à l'unanimité des membres présents.

VI. Vote sur l'ensemble

La proposition de résolution ainsi amendée est adoptée à l'unanimité des membres présents.

VII. Approbation du rapport

Confiance est faite au rapporteur pour la rédaction du rapport.

Tekst aangenomen door de Commissie

Het Brussels Parlement verzoekt de Brusselse Hoofdstedelijke Regering:

- de diensten van het ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, en
- de instellingen van openbaar nut bedoeld in artikel 1 van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut en die onderworpen zijn aan het gezag, de controlebevoegdheid of het toezicht van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

bij voorrang te huisvesten in merkwaardige gebouwen of gebouwen met een stedenbouwkundige of architectonische waarde.

Als merkwaardig erfgoed kunnen worden beschouwd:

- alle gebouwde onroerende goederen gelegen op het grondgebied van het Gewest welke tot het onroerend erfgoed behoren en opgenomen zijn in de inventaris, ingeschreven zijn op de bewaarlijst of beschermd zijn in de zin van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerend erfgoed;
- alle gebouwde onroerende goederen gelegen op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest waaraan de Regering, op verzoek van een instelling, na advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, een bijzondere waarde toekent. Dit advies geldt alleen voor de instelling die erom vraagt.

Het Brussels Parlement vraagt tevens dat alle instellingen die bestaan op de dag van de goedkeuring van deze resolutie bij hun verhuizing of vestiging, zelfs al is deze slechts gedeeltelijk, onder de toepassing van deze resolutie zouden kunnen vallen.

Daartoe wenst het Parlement dat de Regering de inventaris en het register bedoeld in artikel 4 van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerend erfgoed, alsmede de lijst van de monumenten die tot het merkwaardig erfgoed behoren en die geheel of gedeeltelijk leeg staan en te koop of te huur staan, verzendt aan iedereen die erom vraagt.

Het Parlement wenst dat de Regering jaarlijks een verslag opstelt over de toepassing van deze resolutie en het verzendt aan het Brussels Parlement.

Texte adopté par la Commission

Le Parlement bruxellois invite le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale à installer de manière prioritaire:

- les services du ministère de la Région de Bruxelles-Capitale, et
- les organismes d'intérêt public visés à l'article 1er de la loi du 16 mars 1954 relative au contrôle de certains organismes d'intérêt public et soumis à l'autorité, au pouvoir de contrôle ou de tutelle de la Région de Bruxelles-Capitale,

dans du patrimoine remarquable ou qui présente un intérêt urbanistique ou architectural.

Est considéré comme patrimoine remarquable:

- l'ensemble des immeubles bâtis situés sur le territoire de la Région relevant du patrimoine immobilier qui sont soit inscrits à l'inventaire, soit inscrits sur la liste de sauvegarde, soit classés au sens de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier;
- l'ensemble des biens immeubles bâtis, situés sur le territoire de la Région, auxquels le Gouvernement, à la demande d'un organisme, après avis de la Commission royale des monuments et des sites reconnaît un intérêt particulier. Cet avis ne s'applique qu'à l'organisme qui en a fait la demande.

Le Parlement bruxellois demande également que tous les organismes existant au jour du vote de cette résolution puissent lors de leur déménagement ou installation, même partiel, bénéficier des effets de la résolution.

Pour ce faire, le Parlement invite le Gouvernement à communiquer l'inventaire et le registre visés à l'article 4 de l'ordonnance relative à la protection du patrimoine du 4 mars 1993 ainsi que le répertoire des monuments du patrimoine remarquable inoccupés ou partiellement inoccupés, à vendre ou à louer, à tous ceux qui feront la demande.

Le Parlement souhaite que le Gouvernement rédige annuellement un rapport sur l'application de cette résolution et le transmette au Parlement bruxellois.

BIJLAGEN

Brief van de heer Charles Picqué, Minister-Voorzitter, aan de Raad

Tijdens de vergadering van de Commissie voor de ruimtelijke ordening van 21 mei over het voormelde voorstel van resolutie, hebben verschillende leden gevraagd dat bepaalde informatie bij het verslag gevoegd zou worden.

Er zijn twee soorten gegevens gevraagd: de lijst van de eigendommen van het Gewest die beschermd zijn krachtens de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerend erfgoed, en een register van het merkwaardig erfgoed dat leeg staat en te koop of te huur staat.

A. De gebouwen die eigendom zijn van het Gewest en beschermd zijn krachtens de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerend erfgoed zijn de volgende:

- de voormalige «Magnéto belge» in de Marconistraat 123-127 in Vorst (besluit van de Regering van 13 maart 1997 ter instelling van de procedure tot inschrijving op de bewaarlijst als monument, van de straatgevel, de bedaking en enkele delen van het interieur);
- het huis de Lalaing, Koningsplein (besluit van 30 januari 1992 dat de gevel beschermt);
- de voormalige priorij van het Rood Klooster in Oudergem (volledig beschermd bij het koninklijk besluit van 16 november 1965).

B. Een gewestelijk raadslid heeft gevraagd dat de Regering een register zou opstellen van het merkwaardig erfgoed dat leeg staat en op de markt aangeboden wordt. Ik kan daar het volgende op antwoorden.

Van het ogenblik dat ik belast werd met de bevoegdheid voor monumenten en landschappen, werd mijn aandacht gevestigd op de slechte staat van heel wat beschermde gebouwen of gebouwen die op de bewaarlijst ingeschreven zijn.

Ik heb dan ook aan de dienst voor monumenten en landschappen gevraagd daarover een onderzoek in te stellen. De dienst is eind 1995 tot het besluit gekomen dat een groot deel van het beschermde erfgoed structureel verwaarloosd wordt en/of geen bestemming heeft. Ik heb de dienst gevraagd een methodologie uit te werken om een gegevensbank voor de leegstaande beschermde gebouwen aan te leggen. De gebouwen die een nieuwe bestemming moeten krijgen zijn geselecteerd op grond van twee criteria: de huidige functionaliteit en de leegstand van de gebouwen.

De dienst heeft eerst alle besluiten tot bescherming van monumenten bestudeerd zodat zij haar gegevens kon toetsen en aanvullen (adressen, graad van bescherming, kadastrale gegevens...). Vervolgens heeft de dienst ter plaatse een selectie gemaakt van de gebouwen die een nieuwe bestemming moesten krijgen en heeft ze foto's genomen.

Daarna is de eigenaars van de gebouwen gevraagd wat hun plannen voor hun eigendom zijn. Een van de doelen op termijn van dit belangrijk werk is het opstellen van een lijst van de volledig of gedeeltelijk leegstaande gebouwen die te koop of te huur zijn. Deze lijst zal regelmatig bijgewerkt en gepubliceerd worden met foto's voor een publiek van privé- en openbare investeerders.

Ik hoop aldus op de vragen van de leden van de Commissie voor de ruimtelijke ordening geantwoord te hebben.

ANNEXES

Lettre de M. Charles Picqué, Ministre-Président au Conseil

Lors de la Commission de l'aménagement du territoire qui s'est réunie le 21 mai dernier à propos de la proposition de résolution reprise sous rubrique, différents membres ont demandé que certaines informations soient annexées au rapport.

Ces demandes d'informations concernaient deux types de données: la liste des biens appartenant à la Région et protégés en vertu de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier et un registre du patrimoine remarquable inoccupé mis sur le marché.

A. Les bâtiments qui appartiennent à la Région et qui sont protégés en vertu de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier sont les suivants:

- l'ancienne «Magnéto belge» sise 123-127 rue Marconi à Forest (arrêté du Gouvernement du 13 mars 1997 entamant la procédure d'inscription sur la liste de sauvegarde comme monument de la façade à rue, de la toiture ainsi que de certaines parties intérieures);
- l'Hôtel de Lalaing, place Royale (arrêté du 30 janvier 1992 classant la façade);
- l'ancien prieuré du Rouge-Cloître à Auderghem (classé en totalité par l'arrêté royal du 16 novembre 1965).

B. En ce qui concerne le souhait d'un conseiller régional de voir élaborer par le Gouvernement un registre du patrimoine remarquable inoccupé et mis sur le marché, je peux vous apporter la réponse suivante:

Dès que je me suis vu attribuer la compétence des monuments et sites, mon attention s'est portée sur l'état alarmant de nombre de biens classés ou inscrits sur la liste de sauvegarde.

C'est pourquoi j'ai demandé au Service des Monuments et Sites de mener une enquête qui a conclu, fin 1995, qu'une grande partie du patrimoine protégé était en état de précarité structurelle et/ou en déficit d'affectation. Les données de ce rapport provisoire devaient être approfondies. C'est ainsi que j'ai demandé au Service de mettre au point une méthodologie de constitution d'une banque de données sur les monuments protégés désaffectés. Deux critères de sélection ont été retenus pour déterminer les monuments à réaffecter: la fonctionnalité actuelle et l'inoccupation des bâtiments.

Dans un premier temps, le Service s'est attaché à analyser l'ensemble des arrêtés de protection des monuments, afin de contrôler et de compléter ses données informatiques (adresses, étendues de la protection, références cadastrales...). Dans un deuxième temps, le service a procédé au repérage visuel sur le terrain, de manière à sélectionner les bâtiments à réaffecter et à réaliser une couverture photographique de ceux-ci.

Des contacts ont ensuite été établis avec les propriétaires des bâtiments pour connaître leurs intentions quant à l'avenir de leurs biens. Un des objectifs à terme de cet important travail consiste en effet à réaliser un répertoire des monuments inoccupés ou partiellement inoccupés qui sont à vendre ou à louer. Agrémenté de photos, ce répertoire sera mis à jour et publié périodiquement à l'intention des investisseurs publics et privés.

J'espère avoir ainsi répondu aux questions posées par les membres de la Commission de l'aménagement du territoire.

**Brief van Minister Rufin Grijp,
aan Minister-Voorzitter Charles Picqué**

In antwoord op uw schrijven deel ik u mede er geen moeite mee te hebben de verhuisplannen van bepaalde administraties openbaar te maken. Aangezien het hier een gedeelde bevoegdheid betreft, zal de informatie in gemeen overleg met staatssecretaris Eric André worden verstrekt.

Wat de tweede vraag betreft, wordt de toepassing van de resolutie geconditioneerd door de beschikbaarheid van budgettaire middelen. Bovendien moet geval per geval nagegaan worden of andere vestigingsplaatsen aan een reële noodzaak voldoen, en of deze locaties geschikt zijn voor de huisvesting van de administratie of bepaalde onderdelen ervan.

Afschrift van dit schrijven wordt toegezonden aan collega de heer Eric André.

**Courrier du Ministre Rufin Grijp
à M. Charles Picqué, Ministre-Président**

En réponse à votre lettre, je vous informe que le fait de rendre public les plans de déménagement de certaines administrations ne me pose aucun problème. Comme il s'agit d'une compétence partagée, les informations seront diffusées en concertation avec le secrétaire d'Etat, M. Eric André.

En ce qui concerne la deuxième demande, l'application de la résolution est conditionnée par la disponibilité de moyens budgétaires. En outre, il y a lieu de vérifier au cas par cas si d'autres implantations répondent à un besoin réel ou si ces endroits conviennent pour accueillir l'administration ou certains de ses services.

Copie de cette lettre est envoyée à mon collègue M. Eric André.

